

Utopia necessària com el pa de cada dia

Circular fraterna 2006

«Poesia necessària com el pa de cada dia» diu el poeta. Poesia i utopia rimen bé, i ambdues ens són totalment indispensables per travessar el túnel. No acceptem aquesta societat oficial que redueix la vida humana a mercat o, en el millor dels casos, es proposa l'objectiu, sempre aplaçat, de reduir la fam a la meitat...

Estem indignats i perplexes. Moltes veus, des de molts angles, confessen que estem en crisi. I que, així les coses, no li va bé ni a Déu ni al Món.

Estar en crisi, però, no és necessàriament una desgràcia. La crisi és la febre de l'esperit. On hi ha febre hi ha vida. Els morts no tenen febre.

No es tracta d'ignorar la realitat. Encara més: s'ha d'assumir i transformar, radicalment. Ara ja no ens conformem en proclamar que «un altre món és possible»; proclamem que és factible i ho fem.

L'Agenda Llatinoamericana Mundial que estem preparant pel 2007 es titula precisament "Exigim i fem una altra democràcia". «A baix -amb el poble- i a l'esquerra», diuen els zapatistes en «l'altra campanya».

I ja s'ha anunciat que anem «cap el socialisme del Segle XXI», amb "la Humanitat com a subjecte" del canvi.

La utopia és necessària perquè la desigualtat entre rics i pobres augmenta, segons la ONU, fins i tot en països del Primer Món.

La Nostra Amèrica, segons la OEA, és la regió més injusta, per aquesta desigualtat sistemàtica. Hi ha més riquesa a la Terra, però hi ha més injustícia. Àfrica ha estat anomenada «la presó del món», una «Shoá» continental. 2.500 milions de persones sobreviuen a la Terra amb menys de 2 euros al dia i 25.000 persones moren diàriament de fam, segons la FAO. La desertització amenaça la vida de 1.200 milions de persones en un centenar de països. Als immigrants els és negada la fraternitat, la terra sota els peus. EEUU construeix un mur de 1.500 quilòmetres contra Amèrica Llatina; i Europa, al sud d'Espanya, aixeca un mur contra Àfrica. Tot plegat, a més d'injust, és programat.

Un immigrant africà, en una estremidora carta, escrita «darrera els murs de separació», adverteix: «els prego que no pensin que és normal que visquem així, perquè, de fet, és el resultat d'una injustícia establerta i sostinguda per sistemes inhumans que maten i empobreixen... No recolzin aquest sistema amb el seu silenci...».

Però la Humanitat «es mou»; i està fent un gir cap a la veritat i cap a la justícia. Hi ha molta utopia i molt compromís en aquest planeta desencantat. Algú ha recordat que el segle XX «ha estat un immens cementiri d'imperis: el britànic, el francès, el portuguès, l'holandès, l'alemany, el japonès i el rus». Queda, trontollant, l'imperi dels Estats Units, que caurà també. «Amèrica Llatina s'allunya de la tutela dels Estats Units» i Àsia ha donat l'esquena als Estats Units a la primera cimera, organitzada per l' ASEAN.

La UNESCO ha declarat Patrimoni de la Humanitat la Diversitat Cultural. El Segle XXI -que ja sabem que serà un segle místic- serà també el segle del Medi Ambient.

El diàleg ecumènic i el diàleg interreligiós creixen a diversos nivells, com un nou paradigma de la fe religiosa i de la pau mundial. Les Esglésies, les Religions, es trobaran necessàriament i hauran de posar-se en pau per a la pau del món.

A l'Església Catòlica, dins d'una monòtona continuïtat oficial, que ja era d'esperar, moltes comunitats i molts col·lectius de reflexió teològica i de pastoral saben ser simultàniament fidels i lliures. Anem aprenent a ser Església adulta, una i plural. Si rebutgem la dictadura del

relativisme, també rebutgem la dictadura del dogmatisme. No permetrem que el Concili Vaticà II sigui un «futur oblidat»; i fins i tot urgim el procés de preparació d'un nou Concili, veritablement ecumènic, que aporti des de la fe cristiana la tasca d'humanitzar la Humanitat.

A la Nostra Amèrica s'està preparant la V Conferència Episcopal, anomenada «CELAM V». Un primer text, de consulta, resulta molt poc estimulant, com escrit "per teòlegs que ja estan al cel " ironitza un vell teòleg.

Ens tocarà suplir alternativament i no permetre que aquest CELAM V oblidí Medellín. Hi ha prioritats socio-pastorals, a la Nostra Amèrica, que ens exigeix realisme i utopia, coherència i compromís, sense possible ajornament.

Aquí, a casa, a la Prelatura de São Félix do Araguaia, seguim caminant, ara amb el bisbe Dom Leonardo.

No ens falten desafiaments. Continuen sense solucions el campament davant de l'Hisenda Bordolândia, ja expropiada; la Gleba Liberdade, d'acampats també, fa gairebé 3 anys que estan esperant; i l'aldea Xavante Marawatsede amb 13 anys de tensió. (Les polítiques agrària i indigenista del nostre Brasil estan encallades, per "respecte" al latifundi, a l'agronegoci i a la èlit político-rural). A l'Assemblea Pastoral d'aquest any hem reafirmat les tres prioritats de la nostra Església particular: formació, autonomia i pastoral socio-política.

Ens estem preparant per la gran Romeria dels Màrtirs de la Caminada, a Riberao Cascalheira, els dies 15 i 16 de juliol, amb ocasió del 30è aniversari del martiri del Pare João Bosco Penido Burnier. Amb el nostre P. João Bosco fem memòria també de tots aquells i aquelles que van donant la seva vida pel Regne, particularment a la Nostra Amèrica. El lema de la Romeria és «Vides pel Regne de la Vida». Entre tantes memòries destaquem la figura del patriarca de la causa indígena, Sepé Tiarajú, en el 250 aniversari de la seva heroica mort.

Fer memòria del martiri és vital per cada poble, vital per a l'Església de Jesús. Si perdem la memòria dels màrtirs, perdem el futur dels pobres.

Jo segueixo en el meu assossegament de jubilat, experimentant «la pobresa biològica» amb les seves limitacions. En compensació he pogut editar alguns llibres, com a fills de la vellesa.

Es permet publicitat comercial?: «Murais da Liberdade», amb Cerezo Barredo, ed. Loyola; «Orações da Caminhada», ed. Verus; «Quando los días dan que pensar», ed. PPC; «Cartas marcadas», ed. Paulus/Brasil; «Con Jesús, el de Nazaret», amb José Luis Cortés, ed. PPC; «Els ulls dels pobres», amb Joan Guerrero, en castellà i en català, Edicions 62.

Seguim editant utopia, compromís, transparència, vida. I recordem que la utopia ha de ser verificada en la praxis diària, que «l'esperança només es justifica en els que caminen" i que "ens és donada per servir els desesperançats». Per aquest servei penso que avui se'ns demana, sobretot, un testimoni coherent, una proximitat samaritana, una presència profètica.

A tots, a cadascú i a cadascuna a qui dec amistat, gratitud i carta, una entranyable abraçada en la pau militant de l'Evangelí.

Pedro Casaldàliga

São Félix do Araguaia, MT, Brasil
gener 2006

Traducció al Català: As. Araguaia amb el bisbe Casaldàliga per les causes d'alliberament